YATIRIMCI HAKLARI

1. Birikimlerinizi verimli yatırımlara dönüştürme hakkınız

Birikimlerinizi güven içinde, finansal durumunuza ve amaçlarınıza uygun olarak yatırıma dönüştürmek hakkınızdır. Örneğin, bir şirketin hisse senedini aldığınızda o şirkete ortak olursunuz. Şirket çalışıp para kazandıkça kârını, büyümesini sizinle paylaşır. Bir şirketin tahvilini aldığınızda o şirkete borç verirsiniz. Şirket aldığı borcu yatırıma dönüştürür, kazandığı parayla size olan borcunu öder. Şirketler yatırım yapar, iş alanları açar, büyür. Böylece, tasarruflarınızı değerlendirirken, yatırım yaptığınız şirketlerin gelişmesine katkıda bulunur, büyümelerinden pay alırsınız.

2. Yatırım kuruluşunuzu seçme hakkınız

Türkiye'de yatırım hizmeti sunan banka, aracı kurum ve portföy yönetim şirketleri Sermaye Piyasası Kurulu'ndan yetki belgesi alarak faaliyet gösterir. Yatırım amaçlarınıza uygun hizmetleri sunan kurumları Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği veya Borsa İstanbul'un internet sitelerinden öğrenebilir, dilediğiniz kurumla çalışabilirsiniz. Yatırım kuruluşlarında hesap açmak için kendileriyle imzalayacağınız sözleşmenin bir kopyasını alabilirsiniz.

3. Yatırım kuruluşunuz hakkında bilgi alma hakkınız

Beraber çalıştığınız ya da çalışmayı düşündüğünüz yatırım şirketine, gerekli yetki belgelerine sahip olup olmadıklarını sorabilir, kurum hakkında sizi daha detaylı bilgilendirmelerini isteyebilirsiniz. Ayrıca Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği veya Borsa İstanbul'un internet sitelerinde yatırım şirketleri hakkında detaylı bilgiye ulaşabilirsiniz. Bu bilgiler yatırım kuruluşlarının ortakları, üst yönetimi, finansal durumu, hukuki durumu ve geçmişte aldığı cezalar gibi konuları içermektedir.

4. Yatırım danışmanınızı seçme hakkınız

Hizmet alacağınız kurumda, yatırımlarınızla ilgili bir veya birden fazla yatırım danışmanınız olabilir. Yatırım danışmanınızın nitelikleri hakkında kurumunuzdan detaylı bilgi isteyebilir, beraber çalışmak istediğiniz müşteri temsilcinizi seçebilirsiniz.

5. Yatırım danışmanınız hakkında bilgi alma hakkınız

Yatırım danışmanınızın size hizmet verebilmesi için gerekli lisans belgelerine sahip olması gerekmektedir. Yatırım danışmanınızın ilgili lisansa sahip olup olmadığını kendisine veya çalıştığı yatırım şirketine sorabilirsiniz. Ayrıca, Sermaye Piyasası Lisanslama, Sicil ve Eğitim Kuruluşu'nun internet sitesinden danışmanınız hakkında detaylı bilgi alabilirsiniz. Bu bilgiler, yatırım danışmanınızın sahip olduğu lisans belgeleri, geçmiş iş tecrübesi, eğitim durumu ve geçmişte aldığı cezalar gibi konuları içermektedir.

6. Kişiye özel tavsiye alma hakkınız

Herkesin finansal durumu, yatırımlarından beklentileri, gelecekte ulaşmak istediği hedefleri, risk alabilme profili birbirinden farklıdır. Yatırım danışmanınıza finansal durumunuzu ve yatırımlarınızdan beklentilerinizi anlatıp size özel tavsiye almayı talep edebilirsiniz. Yatırım danışmanınız, uygun portföy dağılımını oluşturmakta size destek olacak, getiri beklentilerinizin gerçekçi bir şekilde belirlenmesine yardımcı olacaktır.

7. Yatırım ürünleri hakkında bilgi alma hakkınız

Her finansal ürünün riski, getirisi ve vadesi farklıdır. Dolayısıyla her yatırım aracı her yatırımcıya uygun değildir. Yatırım ürünleri hakkında hizmet aldığınız yatırım kuruluşundan bilgi almayı talep edebilirsiniz. Aldığınız bilgilerin yeterli olmadığını hissediyorsanız, yatırım danışmanınızla bağlantıya geçip daha detaylı olarak bilgilendirilmeyi isteyebilirsiniz. Ayrıca, Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği veya Borsa İstanbul'un internet sitelerinde bu araçlar hakkında çeşitli bilgilere ulaşabilirsiniz.

Genel kural olarak, birikimlerinizi bir yatırım aracına yönlendirmeden önce o ürünün risklerini, getiri potansiyelini ve sizin yatırım amaçlarınıza uygunluğunu iyice anladığınızdan emin olmanız doğru olacaktır.

8. İşlem maliyetleri hakkında bilgi alma hakkınız

Yatırım ürünleri hakkında bilgi alırken, işlem maliyetleri, komisyonlar, vergiler gibi kesintiler konusunda da bilgilendirilmeyi talep edebilirsiniz. Bu tür kesintiler bazı durumlarda beklediğiniz getiriye ulaşamamanıza yol açabilir. Bu konuda önceden bilgi almanız, yatırım ve portföy dağılımı kararlarınızı daha sağlıklı vermenizi sağlayacaktır.

9. Adil ve eşit hizmet alma hakkınız

Yatırım kuruluşunuz, her yatırımcısını aynı derecede değerli görmekte, aynı hizmet kalitesini tüm yatırımcılarına adil ve eşit bir şekilde sunmaktadır. Bu konuda tereddütleriniz olursa yatırım kuruluşunuzla irtibata geçebilirsiniz.

10. Dürüst hizmet alma hakkınız

Yatırım kuruluşunuz ve danışmanınızın, size hizmet verirken yasalara, mesleki kurallara ve etik ilkelere uygun davranması, size, bu kurallara uygun olmayan önerilerde bulunmamaları gereklidir. Eğer bu konuda tereddüt ettiğiniz bir durum varsa, önce yatırım kuruluşunuzla irtibata geçip aşağıda yer alan "şikâyet etme" ve "sorunlarınıza çözüm arama" haklarınızı kullanabilirsiniz.

11. Bağımsız ve tarafsız tavsiye alma hakkınız

Yatırım kuruluşunuz, sizin finansal durumunuzu doğru bir şekilde değerlendirecek, sizin beklenti ve amaçlarınıza uygun ürün ve hizmetleri sunacak, size uygun olmayan yatırım araçlarını tavsiye etmeyecektir. Talep etmeniz halinde, tavsiyelerinin sebeplerini sizinle açıkça paylaşacaktır. Yatırım kuruluşunuz, sizin finansal durumunuz ve beklentileriniz dışında bir amaçla size yatırım tavsiyesi sunmayacaktır.

12. Çıkar çatışmalarından haberdar edilme hakkınız

Bazı durumlarda yatırım kuruluşunuzun veya danışmanınızın çıkarları, sizin yatırım amaçlarınızla uyuşmayabilir. Olası çıkar çatışmaları hakkında yatırım kuruluşunuz ve danışmanınız, daha siz sormadan, size bilgi vermek zorundadır. Ancak, siz de bu konuda detaylı olarak bilgilendirilmeyi isteyebilirsiniz.

13. Bilgilerinizin gizli tutulması hakkınız

Yatırım kuruluşunuzdaki kişisel bilgileriniz, yatırım amaçlarınız ve yaptığınız yatırımlar başka kişilerle paylaşılmamakta, size ait bilgiler gizli tutulmaktadır. Ancak, yasal zorunluluk olan hallerde kurumunuz bu bilgileri ilgili kamu kurumuyla paylaşabilecektir.

14. Kendi bilgilerinize her an erişme hakkınız

Yatırım kuruluşunuzdaki hesabınıza dilediğiniz an, internet, telefon, faks gibi çeşitli yöntemlerle ulaşabilirsiniz. Yatırım kuruluşunuzdan bilgilerinize nasıl erişebileceğinizi daha detaylı olarak öğrenebilirsiniz.

15. Hesaplarınızı yönetme hakkınız

Hesaplarınızda yapmak istediğiniz işlemler için yatırım kuruluşunuza talimat vermeniz yeterlidir. Yatırım kuruluşunuz bu talimatları hangi yöntemlerle ulaştırmanız gerektiğine dair sizi bilgilendirecektir.

16. Hesaplarınızı kontrol etme hakkınız

Bir yatırım kuruluşunda hesap açtığınızda, sizin adınıza bir de Merkezi Kayıt Kuruluşu'nda (MKK) hesap açılmaktadır. Merkezi Kayıt Kuruluşu'ndaki hesabınızda, tüm yatırım kuruluşlarında duran yatırım ürünlerinizi toplu halde görebilirsiniz. Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun internet sitesinde hesaplarınızı kontrol etme konusunda çeşitli bilgilere ulaşabilirsiniz.

17. Hesaplarınız hakkında düzenli olarak bilgi alma hakkınız

Yatırım kuruluşunuz, hesabınızla ilgili bilgileri, hareketleri, size düzenli olarak gönderecektir. Hangi yöntemle bu bilgilerin size iletilmesini istediğiniz konusunda yatırım kuruluşunuzu bilgilendirmeniz yeterlidir.

18. Dilediğiniz an kurumunuzla iletişim kurma hakkınız

Yatırım kuruluşunuza ve danışmanınıza, kurumun mesai saatleri içinde dilediğiniz an telefon, faks, e-posta gibi çeşitli yöntemlerle ulaşabilirsiniz. Kişisel bilgilerinizde, hesaplarınızda veya yatırım amaçlarınızda değişiklikler olduysa, her zaman şirkete veya yatırım danışmanınıza erişip gerekli değişiklikleri yapmalarını isteyebilirsiniz. Sadece genel olarak bilgi almak istediğiniz bir konu dahi olsa, yatırım kuruluşunuzla iletişim kurmaktan çekinmeyin. Yatırım kuruluşunuz, bu tür durumlarda kendilerine nasıl erişebileceğinizi size daha detaylı olarak açıklayacaktır.

19. Daha iyi hizmet alma hakkınız

Yatırım kuruluşunuzun veya danışmanınızın size daha iyi hizmet vermesini sağlayacak önerileriniz varsa bunu kendileriyle her zaman paylaşabilirsiniz. Size daha iyi hizmet sunmak için önerilerinizi dinlemekten ve gerekli iyileştirmeleri yapmaktan memnun olacaklardır.

20. Şikâyet etme hakkınız

Yatırım kuruluşunuzun veya danışmanınızın size sunduğu hizmette memnun olmadığınız konular varsa, kendilerine bildirmekten çekinmeyin. Yatırım kuruluşları, yatırımcıların şikâyetlerini uygun bir şekilde değerlendirip çözmek için gayret gösterecektir.

21. Sorunlarınıza çözüm arama hakkınız

Yatırım kuruluşunuzdan veya danışmanınızdan aldığınız hizmetle ilgili bir sorun yaşadıysanız ve yatırım kuruluşunuzda bu sorununuzla ilgili sizi memnun eden bir çözüm geliştirilemediyse, konuyu Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği veya Borsa İstanbul'a iletebilirsiniz. Sorunlarınızın yazılı olarak bildirilmesi çözümü hızlandıracaktır. Daha da önemli bir ihtilaf yaşıyorsanız, her zaman için mahkemelere başvurup konuyu yargıya taşıyabilirsiniz.

22. Dilediğiniz an başka kurumla çalışma hakkınız

Herhangi bir sebepten dolayı yatırım şirketinizi ya da yatırım danışmanınızı değiştirmek isterseniz bunu her zaman yapabilirsiniz. Bu konuda yatırım kuruşunuza bir talimat vermeniz yeterlidir.

Haklarınızın Güvencesi Olan Kurumlar:

Sermaye Piyasası Kurulu (www.spk.gov.tr)

Borsa İstanbul A.Ş. (www.borsaistanbul.com.tr)

İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. (www.takasbank.com.tr)

Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. (www.mkk.com.tr)

Sermaye Piyasası Lisanslama, Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş. (www.spl.com.tr)

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (www.tspakb.org.tr)

Hazırlayan: Alparslan Budak, Editör: Ekin Fıkırkoca
www.tspakb.org.tr

Nisan 2013

info@tspakb.org.tr